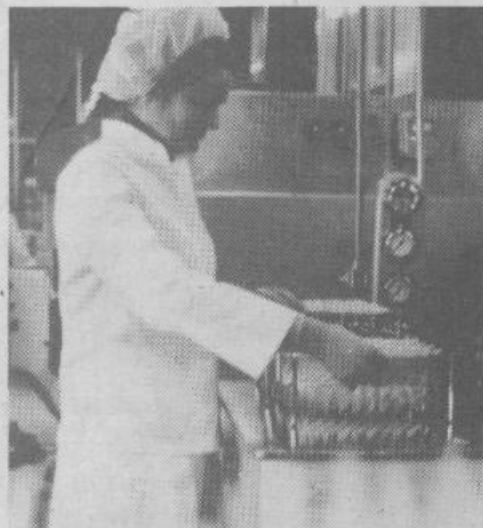

Posodobitev Lekove proizvodnje

V Leku poteka tretja faza naložbe v posodobitev proizvodnje, tako surovin kot končnih izdelkov. Naložbena vrednost tretjega delnega investicijskega programa znaša 3.335 milijonov din. Po prvotnem planu je realizacija predvidena do konca leta 1987. Z uresničitvijo te naložbe bodo odpravljena ozka grla in povečane proizvodne zmogljivosti v tozkih Farmacija in Kemija. Pri posodobitvi gre za izboljšave tehnoloških in delovnih razmer v okviru obstoječih možnosti. S to naložbo in predvsem z nadaljnjim razvojem lastnega znanja naj bi se kakovost zdravil še povečala, kar v končni fazi pomeni večjo prodajo zdravil in licenc na konvertibilnem trgu. Prodaja Lekovih izdelkov je znašala lani 47 milijard din, od tega je

bilo izvoza 46,2 % ali 22 milijard din oziroma 53 milijonov \$ s konvertibilnega območja. Do konca tega srednjeročnega obdobja načrtuje Lek v povprečju 12 % letno rast s konvertibilnega izvoza in 7 % povprečno letno realno večanje realizacije na domačem trgu ter 15 % letno večanje obsega proizvodnje. To se bo dalo doseči le z večjo konkurenčnostjo na tujih

trgih. Proizvodnjo zdravil je Lek začel posodabljaliti že v minulem srednjeročnem obdobju, saj so že leta 1979 začela zaradi naraščajočega fizičnega obsega dela v tozdu Farmacija nastajati ozka grla v proizvodnji. Zaradi takratnih gospodarskih razmer in pomanjkanja dinarskih in deviznih bančnih sredstev se je Lek odločil izvesti posodobitev v treh fazah. Prva faza se je začela leta 1983 s predračunsko vrednostjo 270 milijonov din. Drugo fazo s predračunsko vrednostjo 470 milijonov din pa je Lek uresničil leto kasneje. Za vse predvidene naložbe bo Lek letos porabil 7 milijard din, kar je dvakrat več kot lani.

V Mengšu, kjer je Lekova bazna proizvodnja, načrtujejo uresničitev naložb v razvoj biotehnoške proizvodnje, v organske sinteze in finalizacijo in predelavo drog ter končnih proizvodov. Proizvodnja kemije obsega 22 izdelkov v 40 oblikah oziroma predstavlja v celotni strukturi proizvodnje 17,3 % humana zdravila pa 57 % delež. V bazni proizvodnji gre predvsem za vlaganja v energetiko oziroma zanesljivo in stalno dobavo toplotne energije ter tehnološke hladne vode.

Najpomembnejša lanske letošnja Lekova naložba je obrat bazične farmacevtske proizvodnje v Lendavi, kjer izdelujejo antibiotik gentamicin, ki zaradi širokega spektra delovanja predstavlja posebno po gram negativni soji bakterij enega vodilnih proizvodov v svetu za zdravljenje blagih pa tudi težjih infekcij. Tehnološki postopek zanj je originalen Lekov.

Lek je že zgodaj spoznal, kako pomemben je izvoz za njegov nadaljnjo rast. Danes izvažava v 65 držav po svetu, med njimi tudi v industrijsko najbolj razvite: ZDA, Japonsko, Kanado, zahodno Evropo. V celotnem jugoslovanskem izvozu v letu 1984 pomeni Lekov izvoz 0,40 odstotka, v jugoslovanskem izvozu kemične industrije je udeležen s 7 %, v izvozu zdravilnih pripravkov pa z 18 %. Poleg klasičnega izvoza Lek prenaša znanje tudi prek svojih patentov, tehnologije ter z ustanavljanjem podjetij v tujini. Tujim partnerjem je prodal 23 licenc za svoje tehnološke dosežke, in sicer največ na konvertibilno območje: ZDA, Belgijo, Švico, Španijo, Japonsko in druge države.

Vesna Žarković

Po zapletih okoli preselitve Mercatorjevega obrata Dekor v Zbilje Dekoratívna keramika v Zbiljah

Preselitev Mercatorjevega obrata Dekor iz Šiške v Zbilje je med Zbiljani pred dobrim letom povzročila pravo ogorčenje.

Še več: nameravana preselitev obrata v Zbilje je bila med osnovnimi spodbudami, da so krajanji tega naselja ustanovili svojo krajevno skupnost, češ da v medvoški niso uspeli zagotoviti svojih ustavnih pravic. Ta nezagotovljena pravica je bila menda v privolitvi krajevne skupnosti Medvode za preselitev Dekorja v zapuščene prostore nekdanjega obrata Torbica v Zbiljah. Sicer pa je bilo o tej temi napisanega že veliko papirja in prelitega črnila, tako da bi bilo odveč opisovati vse pogoje, ki so jih morali izpolniti delavci Dekorja, da so lahko v ta kraj naselili proizvodnjo.

V Dekorju izdelujejo dekorativno keramiko, različnih vrst in za različne namene. V Zbilje so se končno preselili lanskega avgusta, vendar so šele postopoma začeli večati proizvodnjo. Še vedno izdelajo komaj polovico načrtovanih izdelkov. Tehnološki postopki za proizvodnjo keramičnih izdelkov so namreč popolnoma novi in v vsaki novi proizvodnji so vedno začetne težave, bodisi zaradi strojne opreme ali zaradi surovin. V Dekorju je vsakega nekaj, povrhu pa jim manjka še nekaj delavcev. Osebni dohodki delavcev niso majhni, niso pa zavidanja vredni, seveda, če jih primerjamo z dohodki v medvoški industriji. Očitno pa imajo v Dekorju prihodnost, kajti kupci dobesedno čakajo na izdelke pred vrati tovarne.

Tudi strah Zbiljanov, da jim bo tovarna onesnaževala zrak, je bil verjetno neutemeljen. Za sedaj na-

mreč ni nobenih znakov, da tovarna onesnažuje zrak s sajami ali strupenimi plini. Izdelke žgejo v električnih pečeh, izdelane pa imajo tudi lovilce glin (kaolina), da ne oteka v kanalizacijo, kljub temu, da le-ta ni strupena. Meritve, ki jih bodo opravile strokovne institucije, bodo to trditev vsekakor potrdile ali pa zavrgle. Za sedaj lahko le zapišemo, da ta tovarna ni bav-bav, kot so jo nekateri kazali, prej bo dopolnitev turistične ponudbe v Zbiljah, saj bodo čudovite izdelke iz keramike prodajali tudi v svoji prodajalni.

Brane Praznik

Po zapletih okoli preselitve Mercatorjevega obrata Dekor v Zbilje

RAŠICA — Jelkin drugi dom

V januarski številki našega glasila smo pisali o izrednem uspehu naše tovarne pletenin Rašica iz Gameljna in njene vodilne modne oblikovalke na letošnjem sejmu Moda 87 na Gospodarksem razstavišču. Jelko Kermavner smo dobili v modni delavnici razvojnega oddelka Rašice med kupi raznobarnih vzorcev pletenin, zvirkov in številnimi skicami. Na te prenaša vsa svoja snovanja, ki se kopicijo v njeni glavi, ali doma ali na poti po svetu, skratka povsod izkorišča svoja snovanja za nove modele in svoje nove kreacije, ki so Rašici v ponos.

Bistvena je razlika delati, oziroma oblikovati konfekcijo ali pletenino, ki jo Jelka tako odlično obvlada. Pri pletenini je oblikovalec praktično avtor ne samo ideje, temveč tudi izbire nitk, iz teh narejenih vzorcev, kroja, vse do končne realizacije, ki jo občudujemo na manekenkah v revijah in pozneje na potrošnicah, ki so imele srečo, da so ta na novo zasnovani model uspele dobiti v trgovini.

Vsi Jelkini izdelki so ogledalo njenega značaja in če spoznamo Jelko, ki zelo rada nosi svoje izdelke, spoznamo tudi njo, to prijetno sogovornico, ki spremlja ne le modo, temveč vse, kar se dogaja okoli nje. Rašica je njen, zares drugi dom, saj je del te tovarne že od malih nog, njen razvoj namreč spremlja že od otroških let, saj je rojena v Gameljnah, kjer še danes živi in ustvarja.

Po končani osnovni šoli ni še vedela, da bo v prihodnosti tako uspešna oblikovalka, čeprav je slutila, da se bo njeno šolanje nadaljevalo prav na Šoli za oblikovanje, ki pred več kot dvajsetimi leti še ni imela oddelka za modno oblikovanje. V poklicni šoli se je Jelka najprej izučila šiviljske obrti, šolanje je nadaljevala na ljubljanski Šoli za oblikovanje. To mlado in nadarjeno dekle so v Rašici seveda takoj pritegnili in ji ponudili študentsko stipendijo. Po diplomu je tako Rašica postala njen drugi dom, kjer dela že 22 let. Čeprav je Jelka, to zagotovo lahko trdimo, strokovnjak za žensko oblikovanje, oblikuje tudi druge zvrsti pletenin, s katerimi je Rašica prodrla tudi v svet, doma pa požela številna priznanja in nagrade, denimo Zlato košuto, na ljubljanskih sejmih Ljubljanske zmaje z diplomami in že drugič priznanje Društva modnih oblikovalcev Slovenije. Sledi še vrsta priznanj iz Sarajeva, Niša, Skopja, Brna in Leipziga. Na lanske letošnje beograjskem sejmu je Jelka dobila Zlatega pava, priznanje novinarjev za najboljšo kolekcijo tega sejma.

Rašica se dobro zaveda, da ni samo kakovost izdelka pomembna, ampak tudi modeli, ki jih snuje sedaj njenih pet zaposlenih oblikovalk. Modne tokove spoznavajo v svetovnih centrih mode, kot so Pariz, Milano, Firenze in drugi. Sledijo tudi novi tehnologiji, skratka v Rašici gredo v korak s časom, saj se zavedajo, da le tako lahko sledijo tudi modnim muham.

Jelka in njenih pet oblikovalk so na sodobnih strojih že veliko zamisli uresničile in jih znajo dobro izrabiti.

Te dni se Jelka odpravlja v Firence na sejem Pitti Filati, ki je specializiran za trikotajo in pletenine. Na pragu je torej nova moda za poletno sezono 1988. Namreč vse zbirke modni oblikovalci v svetu delajo za več kot leto vnaprej. V Firencah se bo torej Jelka Kermavner oborožila z novim znanjem, ki bo gotovo kronano s snovanji za njo in njeno Rašico.

Mario L. Vilhar